

Edmund Tracy

UDK: 929:78.071.1/2Tudor, E.
(047.53)

Petak, 19. listopada 2018. 11:00 sati.

Prisutni:

Eduard Tudor – ET

Veronika Tudor, supruga – VT

Vedrana Milin Čurin – VMČ

Vito Balić – VB

Eduard Tudor, glazbeni pedagog, dirigent i skladatelj, rođen je u Splitu 1933. godine. Nakon završene Klasične gimnazije u Splitu odlazi u Zagreb gdje završava srednju glazbenu školu za kontrabas i Studij glazbene teorije na Muzičkoj akademiji (1962.). Prvi stupanj dirigiranja stječe na Muzičkoj akademiji u Sarajevu. Već od studijskih dana započinje djelovati kao nastavnik i izvođač-kontrabasist. Od 1962. do 1968. djeluje u Mostaru kao nastavnik glazbene-teorijskih predmeta i dirigent orkestra Srednje glazbene škole. Istodobno ravna Gradskim simfonijskim orkestrom, sklada scensku glazbu za Narodno pozorište u Mostaru, obnaša dužnost stalnog glazbenog kritičara u novinama *Sloboda* i vodi Mješoviti zbor »Abrašević«. Od 1968. godine nastavlja djelovanje u Splitu kao zborovođa, korepetitor i dirigent opere HNK-a. Početkom 1969. godine osniva Komorni orkestar s kojim uspješno promovira djela hrvatskih autora u domovini i inozemstvu (Švicarska). Zaslužan je za oživljavanje skladbi Borisa Papanopula (*Hrvatska misa, Muka Gospodina našega Isukrsta*). Od 1968. godine započinje rad kao vanjski suradnik, a od 1980. godine kao stalni predavač na katedri za glazbu Pedagoške akademije, od 1997. godine predaje na Umjetničkoj akademiji u Splitu, na kolegijima Teorija glazbe, Stvaranje melodije, Priređivanje za ansamble, Glazbeni odgoj s metodikom i Sviranje partitura. Bio je umjetnički ravnatelj Festivala dalmatinskih klapa u Omišu od 1975. do 1990. godine, a do 2009. godine djelovao je kao član Stručnog ocjenjivačkog suda. Već od povratka u Split na različite načine surađuje s klapama. Obradio je i harmonizirao brojne izvorne dalmatinske narodne napjeve i objavio ih u relevantnim zbirkama. Autor je niza osvrti i stručnih članaka s područja folklorne tematike te suradnik i član uredništva *Zbornika dalmatinskih klapskih pjesama I. i II.* Odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi 1996. godine.

PRVA GLAZBENA ISKUSTVA U SPLITU

VMČ: Profesore Tudor, koji su bili Vaši prvi kontakti s glazbom, prva glazbena iskustava?

ET: U mojemu se domu oduvijek pjevalo. Majka mi je Trogirka, otac Splićanin, a barba, očev brat, bio je najbolji i meni najljepši tenor u Splitu. Očeva sestra Marica Moscatello bila je također nadarena pjevačica s vrlo lijepim glasom.

VMĆ: Kako se barba zvao i koliko je utjecao na Vaše glazbene interese?

ET: Zvao se Vjekoslav Tudor, a zvali smo ga Luidi. Tada su u Splitu bila česta talijanska imena. Za vrijeme rata otišao je u partizane, Nijemci su ga zarobili i odveli u koncentracijski logor Mauthausen. Već smo se bili pomirili s njegovim nestankom, kad jedan dan netko kuca na vrata. Otišao sam otvoriti, a na vratima – on. To je bio jedan od najljepših trenutaka u mom životu. Bilo je to u kasnu jesen, više mjeseci nakon završetka rata. Po povratku je nastavio pjevati.

VMĆ: Je li pjevao spontano za svoj gušt ili je sudjelovao u organiziranom pjevanju?

ET: Nije sudjelovao u organiziranom pjevanju, nego je pjevao u klapama koje su se spontano okupljale. Svi su ga vrbovali jer je bio pravi tenor i jako muzikalan.

VMĆ: Kakav je tada bio odnos glasova u klapi, je li on sam pjevao prvog tenora, koliko je ostalih glasova mogao ›podnijeti‹ njegov glas?

ET: Kada je pjevao kod kuće, tu je bilo tri, četiri, pet-šest glasova, kako kad, ali u velikome društvu moglo je biti i do dvadeset glasova, on je jedini bio prvi tenor, sasvim dovoljan.

VMĆ: I što se pjevalo u to vrijeme?

ET: Pjevale su se najčešće poznate narodne pjesme i brojevi iz opereta Ive Tijardovića koji je tada bio vrlo popularan.

VMĆ: Prva glazbena iskustva stekli ste, dakle, u svojoj obitelji, a kad ste Vi počeli pjevati, odnosno muzicirati izvan obitelji?

ET: Još u ranom djetinjstvu, oko kuće, u *komšiluku* smo se sastajali i pjevali, glumili, izvodili predstave. Za vrijeme rata nije bilo ni kina ni izlazaka, nego se sve odvijalo u blizini kuće. Sjećam se da sam u jednoj predstavi imao ulogu gitarista, pa iako nisam znao svirati gitaru, uzeo sam je i pjevao *Tamo daleko*.

VMĆ: Kako ste započeli učiti glazbu? Kada?

ET: Još je bio rat 1944. godine kada me je otac upoznao s Fričom. On me odmah primio na poduku harmonike. To je bila dobra osnova za moje daljnje školovanje i napredovanje.

VMĆ: Što ste svirali? Tada nije bilo dostupnih priručnika za učenje harmonike?

ET: Frič je zapisivao i prilagođavao inserte iz opereta, neki su bili vrlo zahtjevni.

VMĆ: Ubacila bih sada malu digresiju. Osim Vas, profesor Josip Mirošević i ja također smo počeli učiti harmoniku kod Friča.

ET: Sjećam se Miroševića iz tog vremena. Imali smo prednost što smo osim pojedinačnog, individualnog školovanja s Fričom imali i harmonikaški orkestar.

VMĆ: Je li taj orkestar bio u osnovnoj školi?

ET: Nije bio u okviru škole, nego ga je Frič organizirao i vodio izvan nastave. Za vrijeme rata, već od 1944. godine, taj su orkestar koristili partizani po dolasku u Split. Išli smo u povorke za Praznik rada – Prvi maj na Rivi i u mnogim drugim prigodama. Prva povorka bila je 1945. godine. Ja sam imao jednu *honericu* sa 140 basova. Harmonika je bila veća od mene i trebalo ju je nositi. Sastali smo se u prostorijama Brodogradilišta (Vickovu domu), a sunce je peklo, sjećam se, nemilosrdno. Trebalo je napraviti put do Rive, pa preko Rive, Pazara i dalje. Sjećam se da je moj otac išao uz mene i povremeno pridržavao harmoniku da ne padnem od njezine težine.

U sličnim smo prigodama i pjevali. Frič je sastavio rukovet partizanskih pjesama. Znao sam sve te pjesme, *Po šumama i gorama*, *Domovina zove nas*, itd., i svirao sam ih. Sjećam se i udarničkih radova. Primjerice, Katalinića brijeg je bio sav srušen. Iskopavali su se *matuni*, vadili iz rovova, a mene bi stavili na gomilu, da me se dobro vidi i čuje, pa bih cijelo jutro svirao na harmonici borbene partizanske pjesme da im malo podignem moral.

VMĆ: Jeste li imali ikakve koristi od svega toga?

ET: U početku sam imao koristi, ali ubrzo je to postala moda. Zvali bi me: »Hajde, Edi, idemo u Trogir. Osniva se seljačka zadruga od težaka.« Ja bih došao i za uvod odsvirao par partizanskih pjesama, nakon čega bi započeo sastanak u nekoj dvorani, bilo bi pedesetak zadrugara i težaka. Morao bih sjediti i slušati duge govore koji su mi bili zamorni i dosadni. Poslije takvih iskustava odlučio sam da neću više sudjelovati u sličnim prigodama. Čak i poslije u gimnaziji, kad se osnivao gimnazijski orkestar, ja sam najprije odbio sudjelovati. Onda me ravnatelj gimnazije pozvao na razgovor pa sam ipak pristao svirati harmoniku. Koliko se sjećam, to je bio dosta dobar orkestar. Pratili smo i zborove. U orkestru je bio i Ruben Radica, pa Petar Bergamo, on je svirao violončelo. Postojao je tada nekakav muzički život nas mladih, silom prilika, doduše, ali muziciralo se. Svirao sam i ukućanima. Djeca su me uvijek nagovarala da im sviram, a ja sam uživao svirati popularne šlagere. Note smo uzimali od Friča.

VMĆ: Jeste li za vrijeme rata slušali glazbu s radija?

ET: Radio sam slušao doma dok ga je bilo moguće slušati, dok talijanski vojnici nisu zaplijenili sve radije u gradu; morali smo ih odnijeti u tvrđavu Gripe. Najdraže mi je bilo slušati njemačke marševe, vojne koračnice.

VMĆ: Vi ste ozbiljni?

ET: Ozbiljan sam. Meni je to bila fantastična muzika. Ti su marševi bili uigrani i dobro ugođeni. Za vrijeme rata Nijemci su ih vrlo često izvodili da podignu moral svojim vojnicima. Vi, mlađa pokoljenja, ne možete shvatiti kako je to bilo. A slušalo se potajno. Iz toga mi je doba ostao u sjećanju i onaj znak Pete Beethovenove simfonije: »Ta-ta-ta-ta. Ovdje BBC, Radio London!« Slušali smo što se događa u svijetu, u Francuskoj, u Rusiji. To su ujedno bili moji početci slušanja glazbe.

VMĆ: Jeste li išli u glazbenu školu?

ET: Vrlo kasno, u gimnaziji, u starijim razredima me uhvatila želja za sviranjem klavira jer je moj susjed i prijatelj iz gimnazije Srđan Ribarović svirao klavir. Svirao je Debussyja, Chopina... Išao je u glazbenu školu kod profesorice Nonveiller. Molio sam ga: »Daj, Srđane, pokaži mi malo kako se to svira...« Ali od njega nije bilo koristi tako da sam odlučio učiti sam. I nabavio sam note, svirao sam sve što mi je došlo pod ruku.

VMĆ: Koliko je trajalo Vaše samostalno klavirsko obrazovanje?

ET: Trajalo je do završetka gimnazije, do osmoga razreda. Onda sam odlučio upisati Muzičku akademiju u Zagrebu.

GLAZBENO OBRAZOVANJE I PRVA RADNA ISKUSTVA

VMĆ: Znači, s takvim ste se obrazovanjem usudili ići na prijamni na Akademiji? A morali ste polagati harmoniju, solfeggio i druge predmete? Sjećate li se prijamnog ispita?

ET: Malo sam s Nikšom Barezom spremao solfeggio. Probao sam upisati teoretski odjel na Akademiji. Želio sam i dirigiranje. Nisu me primili jer nisam znao harmoniju. Sjećam se da sam analizirao neki glazbeni komad, sve pogrešno. Usprkos tome, čini se da sam ostavio dobar dojam pa su mi rekli da dođem dogodine. Tek sam tada upisao glazbenu školu u Zagrebu, a poslije i teoretski odjel na Muzičkoj akademiji. U glazbenoj školi učio sam kontrabas kod profesora Milana Prosenika i paralelno studirao. Kontrabas sam maturirao prije nego što sam diplomirao. Prosenik mi je govorio, kad sam završio glazbenu školu, da sam vrlo talentiran kontrabassist i nagovarao me da upišam kontrabas na Akademiji, ali ja sam imao druge planove. Mnogi su me u to vrijeme zvali da im sviram, jedan od njih bio je Prohaska. Govorili su: »Tudor, to je zvijezda kontrabasa!«. I svirao sam, a poslije sam i predavao kontrabas u Glazbenoj školi u Mostaru. Profesor Andreis me nagovarao da upišem muzikologiju, ali ni to nisam htio. Namjeravao sam usavršavati dirigiranje.

VMĆ: Sjećate li se imena Vaših profesora s Akademije?

ET: Sjećam se nekih, Mila Cipre, Natka Devčića, koji je bio dobar pedagog. Moglo se puno naučiti na njegovim predavanjima. Ispočetka se nismo slagali, ali poslije smo se sprijateljili. Devčić je dolazio u Split kod mene, toliko smo se zbližili. Kad sam diplomirao, nisam se više sastajao s njim, vjerojatno se pitao zašto više ne dolazim u Zagreb.

VMĆ: Gdje ste započeli raditi?

ET: Radio sam još dok sam studirao u Zagrebu u osnovnoj školi na Trešnjevci. To je bilo stalno radno mjesto, trebalo mi je radi primanja. Svirao sam i kontrabas u Društvenom orkestru HGZ-a, gdje sam također dobivao neku mjesečnu naknadu. Igor Gjadrov vodio je orkestar.

VMĆ: Kako je bilo tada raditi u osnovnoj školi, u razredima?

ET: Radio sam dvije godine. I tada je postojala velika razlika između razreda i razreda. Neki su razredi slušali sa zanimanjem. Malo bih im svirao melodiku ili frulu, a malo bismo slušali ploče što je onda bilo u modi jer klavira nije bilo. A neki su razredi bili nezainteresirani. To bi obično bili zadnji sati kad bi interes učenika potpuno slabio, znalo je biti čak i pomalo mučno.

VT: Moram se nečega prisjetiti iz tog vremena, moram Vam pokazati sliku Ivica Vasiljeva. Ovo je bilo zbilja dirljivo.

ET: Da, to je bilo u šestom razredu. Imali su želju darovati mi nešto. I onda je Ivica naslikao sliku, imao je tada jedanaest ili dvanaest godina. Organizirali su svečano primanje u razredu, a tu je bio i njihov profesor crtanja. Ivica mi je dao sliku, i sada je u istom okviru, i počeo plakati. To je ostavilo na mene snažan dojam, a slika i danas visi ovdje u mojoj sobi.

VMĆ: Što ste još u to vrijeme radili?

ET: Svirao sam u orkestru Akademije. Nikada nisam pjevao u zboru, nego sam uvijek svirao kontrabas. Orkestar je vodio Igor Gjadrov. Kontrabas sam, inače, svirao najprije u orkestru srednje glazbene škole, pa zatim u Akademskom i naposljetku u Društvenom orkestru, tako da sam često bio u Glazbenom zavodu na pozornici, pa sam se i naviknuo na pozornicu. Profesor Prosenik mi je već tada nagovještavao da bih, ako nastavim i završim studij kontrabasa, mogao svirati u Zagrebačkim solistima.

VMĆ: Što ste radili po završetku studija?

ET: Kad sam diplomirao, još dok sam bio u Zagrebu, dvije kolegice pijanistice išle su raditi u Mostar i željele su da i ja dođem, a ja sam tada jedva znao gdje je Mostar. Nisam nikada bio u Mostaru i najprije sam odbio. Onda je stigla cijela delegacija iz Mostara, obećali su mi stan s klavirom, hvalili su ljepote Mostara i molili me da barem dođem na ljeto vidjeti kako sve to izgleda. I ja, što ću! Obećao sam da ću doći.

To ljeto 1962. godine u Zadru su se održavale druge Glazbene večeri u sv. Donatu. Bio sam veliki prijatelj s Igorom Kuljerićem i s Dešpaljima, pa su me vrbovali da dođem svirati na glazbenim večerima. Otišao sam. Tamo su bili Pavle Dešpalj, Maja Dešpalj, Valter Dešpalj, a Igor Kuljerić je dirigirao. Ja sam svirao kontrabas. Izvodili smo rukovet nekih kompozicija, ne sjećam se više kojih. Bio sam nekoliko dana u Zadru, a Šime Dešpalj, otac Dešpaljevih, bio je stalno uz mene i nagovarao me da dođem raditi u Zadar. Obećavao mi je i direktorsko mjesto. Odbio sam jer sam već bio obećao da ću otići u Mostar. Zadnje jutro u zoru Pavle me je otpratio do broda. Čekali smo Partizanku, brod iz Zadra za Split. I tako sam se rastao i od Zadra i od Zagreba.

RAD I ŽIVOT U MOSTARU

VMĆ: I otišli ste u Mostar.

ET: Da, otišao sam to ljeto vidjeti kakav je Mostar. Bio je početak osmog mjeseca. Lijepo je bilo. Primili su me, pokazali mi muzičku školu koja je bila urednija i *vaspitanija*, da tako kažem, od zagrebačke i splitske, puna cvijeća. Onda su me ugostili u jednoj špilji kod Staroga mosta. Vani vrućina, a u špilji divota. I tada sam pristao, odlučio sam doći u Mostar već koncem kolovoza kada su započinjale školske obveze.

Još se nešto dogodilo toga ljeta i zasigurno utjecalo na moju odluku. Jednog vrućeg dana kolegice su me vodile na kupanje. Išli smo autobusom, i baš u tom autobusu susreo sam jednu gospođicu, onda je bila gospođica, danas je moja supruga.

VT: Čekale smo autobus po različitim stanicama i ulazile jedna po jedna, kolegice iz Zagreba: Zlata Eterović, Blaženka Hausmaniger, i ja sam ušla na nekoj stanici ...

ET: Daj da ja kažem dalje! Ugledao sam jednu *lipu* curu, ulazi u autobus. Potamnijela od sunca, a zubi *bili*; smije se! Predstavio sam joj se: »Dobar dan! Ja sam taj i taj.« I bilo je gotovo! Ljubav na prvi pogled!

Slika 1. Eduard i Veronika Tudor na autorskoj večeri 24. srpnja 2008. godine na 42. Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu (autor fotografije: Vlade Zemunik).

VMĆ: Krasno! Znači, u Mostaru ste se susreli, upoznali i zaljubili. Jeste li i Vi, Vera, tada radili u mostarskoj glazbenoj školi.

VT: Nisam tada bila ni završila glazbenu školu, a kako bih je i završila kad sam je počela pohađati tek s četrnaest godina.

VMĆ: Professore Tudor, što ste predavali u glazbenoj školi?

ET: Predavao sam najprije teoriju glazbe jednom razredu koji sam onda vodio i dalje, preko osnova solfeggia na harmoniju, kontrapunkt i oblike. Predavao sam sve što se moglo predavati, kasnije i kontrabas. Vodio sam i školski orkestar. Od jutra do mraka bio sam u školi i radio što mi se god zadalo. Osim škole, pisao sam povremeno glazbu za Narodno pozorište u Mostaru i za Mostarsko pozorište lutaka.

VMĆ: U doktorskoj disertaciji Maje Lasić *Hrvatska drama u kazališnom životu Mostara 1879. – 2010.* godine obranjenomj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu navodi se Vaša glazba za predstave *Adam i Eva* i *Maskerata* u sezoni 1963./1964., a u lutkarskom pozorištu *Buco, neću, neću* i *Mala vila – Zlatna ribica* u sezoni 1967./1968.

VT: Pokojni Petar Šarčević, tada mladi redatelj, došao je služiti vojsku u Mostar, i što će raditi nego režirati predstave. Spremali su Mozartov singspiel *Bastien i Bastiena*. Edi je to sve korepetirao, od prve do zadnje note, sve probe do izvedbe. Sve je radio iz entuzijazma. I Šarčević se u Mostaru zaljubio i oženio. Supruga mu je završila solo pjevanje.

VMĆ: Vodili ste mješoviti zbor Radničkog kulturno-umjetničkog društva »Abrašević«?

ET: Zvali su me i u »Abrašević«, a ja, kako sam na sve pristajao, pristao sam i na to.

VMĆ: Navodi se da ste bili i ravnatelj Gradskog simfonijskog orkestra u Mostaru?

ET: Ne. Nisam nikada bio ravnatelj. Dirigirao sam nekoliko izvedbi kad sam upisao dirigiranje kod Mladena Pozajića u Sarajevu. Sjećam se izvedbe Beethove-nova Trećeg klavirskog koncerta. U drugom stavku je recitativni dio, pijanistica je stala, ja dajem znak, a nje nigdje nema. Glazbenici su već počeli ostavljati instrumente misleći da ćemo prekinuti i početi ispočetka, a ja sam im promrmljao »ni za živu glavu«, okrenuo se pijanistici, dao joj znak, ona je nastavila i koncert smo doveli do kraja, tako da u publici nitko nije ništa ni primijetio. A moj je profesor dirigiranja sjedio u dvorani. Poslije mi je kazao: »To je dirigent, koji se ne izgubi, da znak i sve teče dalje kako Bog zapovijeda.«

VMĆ: Jeste li voljeli dirigirati? To je oduvijek bila Vaša želja?

ET: U stvari, jesam.

VMĆ: Čini se da je glazbeni život u Mostaru tada bio vrlo živ i moćan?

ET: Imali su dobru glazbenu školu i prilično dobar orkestar. Skoro svaki se tje-dan održavao neki koncert. Dosta su radili. Imali su vrijednoga šefa dirigenta

Alfreda Tuška (1904. – 1987.) koji je radio i u glazbenoj školi kao nastavnik violine. Imali su i dječji zbor glazbene škole. Vodila ga je naša pokojna kuma Grabovac Vrljić, izvrsna Grgoševićeva studentica. I njih sam pratio na glasoviru.

Kad sam tek došao u Mostar, izveo sam Schubertovu Simfoniju u h-molu prilagođenu mogućnostima polaznika glazbene škole. Nije to baš bio ›mačji kašalj‹, ali uspjeli smo. Govorili su mi da je bilo savršeno. Tada je ta izvedba bila senzacija i otkriće u Mostaru.

VMĆ: Radili ste i kao glazbeni kritičar u novinskom listu *Sloboda*. Je li Vas to veselilo?

ET: Nije me uopće veselilo. Napisao sam samo nekoliko kritika. Trebalo je pisati i o lošoj izvedbi, a meni je to bilo teško. Sjećam se kad je nastupao duo, bračni par Mladen i Branka Stahuljak, napisao sam kako je on briljantno svirao i pratio suprugu, ali da ona nije baš dobro pjevala. Nakon nekog vremena susreo sam Stahuljaka, rekao mi je da sam dobro napisao. I to mi je bila svojevrsna utjeha.

VMĆ: Niste nastavili pisati kritike?

ET: Ne.

VMĆ: Kako se dogodilo da ste otišli iz Mostara? Jeste li željeli otići?

ET: Nisam. U Mostaru sam dobio stan. Vera i ja smo se vjenčali i dobili dvoje djece, Roberta i Anu. Onda smo otišli u Split. To je priča za sebe. Druga nam se kći Lidija rodila u Splitu.

RAD U HRVATSKOM NARODNOM KAZALIŠTU U SPLITU

VMĆ: Zbog čega ste otišli u Split?

VT: Zvali su nas. Zvao nas je Brane Bulovan. On je bio tajnik Silviju Bombardeliju i organizacijski direktor u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu. Pozvao nas je i obećao da ćemo za neko vrijeme dobiti stan. Odsvirala sam izvrsno audiciju, a Edi me je pratio, korepetirao. Nakon što sam primljena u kazališni orkestar, intendant Nando Roje pitao me treba li nam stan. Ja sam rekla da ne treba, da ćemo stanovati kod svekrve. Poslije su svi na mene vikali!

Otprilike u to vrijeme Vlado Lukas, nastavnik violončela, otišao je u vojsku, pa me direktorica Glazbene škole Josipa Hatzea pozvala da preuzmem Lukasovu klasu. Tako sam umjesto kratke zamjene u glazbenoj školi predavala četiri godine. Uz to sam imala stalni posao u orkestru.

VMĆ: Znači, Vi ste slijedili supruga u njegovoj humanoj misiji da sve treba prihvatiti, a ništa naplatiti!?

VT: U kazalištu su mi odmah ponudili da sviram solo violončelo. U međuvremenu sam ostala trudna, to mi je bila treća trudnoća. Bilo mi je neugodno što se

to dogodilo baš kad smo došli raditi u Split. Sjećam se, sreća sam Branu Bulovana na hodniku pa sam mu rekla: »Ajme meni, ja sam u drugom stanju. Što ću? Tek smo došli!« A on me je tada zagrlio i rekao: »Moraš se brzo vratiti na radno mjesto, za dva mjeseca.« I tako, nije bilo dugog porodiljnog dopusta. Dirigent Mladen Bašić me molio da sedam dana nakon poroda dođem svirati Beethovenovu Petu simfoniju zbog drugog stavka s istaknutim violončelima, pristala sam. Edi je svirao kontrabas, i zvona je svirao, sve što je trebalo.

ET: Mladen Bašić bio je dobar dirigent i dobar čovjek, pristojan, drag.

ET: Znam da je Puccinijeva *La Boheme* bila prvo djelo koje sam korepetirao kad sam došao u Split. Kad smo razgovarali Bašić i ja, rekao mi je: »Sjednite malo za klavir!« Želio je vidjeti i čuti kakav sam korepetitor. Stao je blizu mene i dirigirao *La Boheme*, od prve do zadnje note, cijelu operu. Na kraju je samo rekao: »Dobro. Dobro.«

VMĆ: Na koje ste radno mjesto došli?

ET: Prvu sam godinu bio korepetitor. I onda, nakon sezone, Bašić me pozvao: »Čujte! Vi ćete preuzeti zbor«. Bio sam presretan da više ne moram korepetirati. Sa zborom sam radio sve do 1980. godine, kada me je Josip Mirošević zamolio da dođem na Akademiju. Tada je to bila Pedagoška akademija na kojoj sam, inače, honorarno predavao od samog dolaska u Split.

VMĆ: Koje kolegije?

ET: Teoriju glazbe, Sviranje partitura, pa Stvaranje melodije, nekoliko kolegija koje je poslije preuzeo Josip Veršić, tu je bio i zbor. Po cijeli bih dan bio tamo, dok nisam na jednoj probi zbora od velikoga napora pao u nesvijest i završio u bolnicu.

VT: Sjećam se. To je bilo baš od velikog napora. Nikako se naspavati. Stalno u trei. Nikada na vrijeme jesti. Ako i dođe jesti, pojede na brzinu i odmah trči u kazalište. Nikako se odmoriti. Kad nema kazališta, trči na predavanja na Pedagošku...

VMĆ: Mladen Bašić bio je kratko u Splitu. Dvije sezone – od 1968. do 1970. godine. U svom posljednjem intervjuu za Hrvatsku televiziju spominjao je kako mu se u Splitu sviđalo. Zašto nije dulje ostao?

ET: On je bio jedan od najtalentiranijih dirigenata koje smo imali. Dali su mu stan u prizemlju u Washingtonovoj ulici. Obećali su da će mu dati pravi stan ili zemljište za kuću, ali nisu, i on je otišao. U međuvremenu je Kazalište izgorjelo. Premjestili smo se u kino Split u sklopu Doma Brodogradilišta. Nakon Bašića nastala je velika praznina. Radio sam ja, a onda je 1971. godine direktor opere postao Dragutin Savin.

VT: U vrijeme Bašića i Savina djeluje i Boris Papandopulo kao operni dirigent u Splitu promovirajući, između ostaloga, i svoja djela. Ediju je »najkrvaviji« dio

rada bio kada je došao sa željom da se izvedu njegove *Muka Gospodina našega Isukrsta* (po Ivanu) i *Hrvatska misa* pred 1971. godinu!

ET: Papandopulo je počeo s probama. Mene je oslobodio rada sa zborom, odlučio je sam uvježbati cijelu izvedbu. Kad, evo ga jedan dan, dolazi u kancelariju: »Tje, tje... kad je ovo čekalo 30 godina, može čekati još 30!« Zboristi su mu počeli govoriti da oni to ne mogu, da je to prezahtjevna partitura...

VT: I komunisti su bili protiv izvedbe, ali iz nekih drugih razloga!

ET: A ja sam tek tada bio upoznao Papandopula. Velim mu: »Čujte, maestro! Dajte meni partituru da ja probam i vidim može li se što napraviti?« A on mi je rekao: »Evo ti, Edi, pa probaj! Ali nema ništa od toga!« I ja sam nastavio probe, zboristi su počeli pjevati i uvježbali smo *Muku* do kraja. Pridružilo nam se i nekoliko pjevača iz crkvenih zborova, iz Gospe od Zdravlja i iz Svetoga Dujma, nastao je veliki muški zbor. Kad je tiskana *Muka*, Papandopulo mi je poslao primjerak s posvetom: »Mom dragom i neumornom suradniku, koji se neobičnim žarom toliko zalagao za studij i uspjeh ove moje »Muke« i »Hrvatske mise«, prijatelju Edi Tudoru, – uvijek odani Boris Papandopulo«. On je, naime, s obzirom na to da sam uvježbao djelo sa zborom, htio da ja dirigiram premijeru u splitskoj katedrali, ali ja nisam htio. Rekao sam mu da će biti najbolje i najefektnije ako on bude dirigirao jer je on to i napisao. Pristao je, a ja sam poslije dirigirao puno izvedbi u Splitu, Mostaru, Kaštelima, na sv. Juri, u Makarskoj...

Slika 2: Posveta B. Papandopula na tiskanoj partituri *Muke Gospodina našega Isukrsta*.

Mom dragom i neumornom
suradniku, koji se neobičnim žarom toliko
zalagao za studij i uspjeh ove moje
"Muke" i "Hrvatske mise", prijatelju
Edi Tudoru, – uvijek odani
Boris Papandopulo

u Dspetiji, – 16. III. 1975

VMĆ: Ivan Bošković je pisao u Sv. Ceciliji 1991. godine o razlozima zašto Papandopulova *Hrvatska misa* nije izvedena u sezoni 1971./1972. godine.

VT: U to vrijeme nije izvedena *Hrvatska misa*, ali je *Muka* ipak izvedena, pa je došla i do Dubrovnika. Papandopulo ju je dirigirao na Dubrovačkim ljetnim igrama. I onda u *Vjesniku* Mandić velikim slovima na naslovnoj stranici piše: »Senzacija jedne Muke!« Pohvalio je izvedbu. A što se tiče *Hrvatske mise*, bio je određen dan koncerta, i to u crkvi sv. Dominika na Pazaru. Sačuvali smo plakat.

ET: Tijekom godina Boris i ja postali smo veliki prijatelji. Jednom, kad sam bio bolestan, svraćao bi prije i poslije probe, pisao mi pisma skoro svaki dan. Kad sam jedanput otišao kod njega u Kaštela, kaže mi Boris: »Edi, evo vidiš, kad smo izveli onu *Muku*, mogli bismo probati i ovu *Misu*, *Hrvatsku misu*.« Ja sam uzeo partituru: »Probat ćemo, napraviti ćemo.« I sjećam se da sam uvijek bio *Hrvatsku misu*, vrlo je složena, valjda je znate, vokalna partitura a *cappella*. Dosta sam se namučio oko toga. Određen je datum koncerta u Sv. Dominiku, ja sam napisao orguljašku pratnju jer vidio sam da to ne ide drugačije, no unatoč tomu bilo je dosta loše uvježbano. I sva sreća da koncert nije održan. Komitet je zabranio izvedbu dva-tri dana prije premijere. I kažem ja predstavniku komiteta: »Stari, idemo na komitet!« Otišli smo u komitet i ja im održim predavanje u smislu, to je umjetničko djelo, nije nikakav vjerski obred.

VT: A Edijeva mama, je bila prva predsjednica Antifašističke fronte žena. To ga je spasilo. Inače bi išao u zatvor.

ET: S obzirom na to da smo mi bili veći partizani nego svi oni u komitetu, nisu nam mogli ništa. Ali je ipak bilo zabranjeno izvođenje. Ponavljam, sva sreća jer *Misa* još nije bila spremna za izvedbu.

VMĆ: Vi ste praisveli i Papandopulovu *Kantatu Gospi od Zdravlja*.

ET: Jesam, uvijek bio sam orkestar, soliste, sve što je trebalo. Papandopulo je bio u Njemačkoj, tako da nije ni došao na koncert. Svi su bili oduševljeni, izvedbom, djelom, svime. I poslije se izgubila partitura, dok je nedavno nije pronašao fra Stipica Grgat. Mi smo mislili da je netko zapalio, ukrao... Međutim, našli su je u sobi pokojnoga gvardijana. Je li je netko izveo u zadnje vrijeme?

VMĆ: Izvedena je u crkvi Gospe od Zdravlja 19. studenoga 2016. godine, prvi put nakon Vaše izvedbe.

VMĆ: Kad smo pregledavali podatke iz vremena dok ste radili u splitskom kazalištu, primijetili smo da je zabilježeno vrlo malo Vaših dirigiranja. Izgleda kao da ste dirigirali samo *Splitski akvarel*.

ET: Nije točno. Dirigirao sam *Traviatu*, *Zrinskoga* i *Orfeja i Euridiku* od opera, a dirigirao sam također i scenske glazbe za drame.

VMĆ: Za nekoliko predstava ste radili i scensku glazbu? Jeste li radili izbor glazbe ili su to bile Vaše skladbe?

ET: Bile su to moje skladbe. I u Mostaru i u Splitu.

VT: *Amerikanska jahta u splitskoj luci*, *Ribarske svađe*, *Maskerata*.

ET: Loris Voltolini svirao je *Jahtu u splitskoj luci*, na klaviru, čini mi se.

VMĆ: Bila je tu i predstava o Miroslavu Krleži,

ET: Ja sam napisao muziku za sve te predstave. Nije bilo kopiranja i prepisivanja.

VT: Čak je morao ostaviti partiture u arhivu teatra.

VMĆ: Znači, nemate te partiture?

VT: Nemamo. Ja sam prepisivala sve dionice, to je onda bilo normalno. Edi je pisao aranžmane i za crkvene skladbe. Imamo ovdje i par božićnih pjesama, svi ih rado i danas pjevaju. U Međugorju smo poznavali fra Stanka koji je vodio zbor. Edi je pisao glazbu i na njegove melodije.

VMĆ: Dobro bi bilo da se zna koje su to pjesme i obrade. Recimo, Papandopulo je uredno sve svoje obrade popisao i označio brojem opusa, bez obzira na to što je riječ o obradi. On je sve naveo kao autorsko djelo.

ET: Njemu je to bilo zanimanje. Od toga je živio.

VT: Kad je Papandopulo trebao pisati balet *Prsten*, bio je već bolestan, star, nije mu išlo, nije mu se dalo... Da bi ga nagovorili, Poljičani i njihovo društvo odlučili su ga pozvati na izlet. I onda su pitali tko je najbolji s njim, kako bi ga nagovorili. I sjetili su se nas.

ET: A Boris je rekao »Ako ide Edi, idem i ja!« I onda su došli po nas i odveli nas na izlet.

VT: Pokojni Stipe Drnić, Poljičanin, organizirao je izlet. Bilo je nezaboravno. Vodili su nas tamo gdje su se birali kneževi. Išli smo i u kuću Mile Gojsalić. Nikada u životu nisam vidjela tolike kamene gromade. I nekako između tih gromada bila je njezina rodna kuća. Kako su ih dovukli? Gore nego egipatske piramide! I gledali smo recepte poljičkih specijaliteta. Onda smo išli na njezin spomenik. Poslije ručka smo se Borisova žena i ja kupale u Cetini. Kad, najedanput kao izlaze ribiči tamo iz šiblja iz Cetine i donose ribu, tek su je sad ulovili, a već pripremljene i gradele... Pa kad je zamirisalo po livadi, miriše vrba, miriše riba... A Bože dragi, kad se toga sjetim, nezaboravno. I napisao je Papandopulo iza toga izleta svoj balet *Prsten*. U pismu, kad je završio treći čin baleta, kaže: »Nadrljao ništa manje nego 625 stranica«.

VB: Razmislimo još malo, vezano uz Vaš umjetnički rad, o skladbi za *Bašćinske glase!* Na kraju časopisa uvijek smo stavljali autorski notni prilog. Može li se nešto naći u kazalištu?

ET: U kazalištu nema baš ništa zanimljivo. To je scenska muzika, prigodna za to mjesto, nije karakteristična, bolja bi bila neka zasebna kraća kompozicija.

VMĆ: Paralelno ste radili kao dirigent i voditelj zbora HNK-a i na Akademiji? Gdje ste bili službeno zaposleni?

ET: Do osamdesete u kazalištu, a od osamdesete na fakultetu.

VMĆ: Je li na Pedagoškoj akademiji bilo bolje i lakše?

ET: Nije, nego je bila veća plaća. Među nama!

VMĆ: Jeste li i dalje imali kontakte s kazalištem?

ET: Jednoga dana došao mi je Restović: »Čujte, čuo sam da idete na Pedagošku.« On nije imao ništa protiv toga. Znao je da ja radim tamo. »Ali, ostavite u kazalištu barem još neku notu. Mi ćemo Vam napraviti sve usluge koje god možemo napraviti, možete probe održavati do ponoći, ako hoćete.« Ali, ja sam već bio pomalo umoran od svega.

VMĆ: Nije lako voditi zboriste ?

ET: To je vrlo naporno. Osim toga, posao je postajao pomalo nezanimljiv. I tako sam prešao na Pedagošku akademiju.

..... RAD NA PEDAGOŠKOJ AKADEMIJI (UMJETNIČKOJ AKADEMIJI) .....

VMĆ: Koliko Vas je veselio posao u visokoškolskom obrazovnom sustavu? Kolika je bila mogućnost da tu nađete prostor za svoje pedagoško djelovanje i svoje afinitete u prijenosu glazbe mladima? Je li to bila prilika da se na neki način odmorite od stresnih i zahtjevnih situacija u kazališnom životu? Je li i tu bilo kakvih novih izazova?

ET: Bilo je izazova. Bio je to naglašeni akademski pristup muzičkome radu. I sasvim na drugi način nego što je to bilo u kazalištu. Ovdje ste mogli upoznati svakog pojedinog studenta, omogućiti mu da spozna i sagleda svu ljepotu i smisao glazbe kao umjetnosti i pomoći mu u kasnijem profesionalnom radu u školi. U svakoj bi se generaciji pojavilo nekoliko studenata koji su »grizli«, željeli naučiti što više, bili zainteresirani, pitali, revnosno obavljali svoje zadatke. S takvima sam se posebno dobro osjećao. Izašao bih s Akademije zadovoljan, ispunjen, bez osjećaja psihičkog i fizičkog umora. Nakon umirovljenja predavao sam još devet godina partiture, jer je bilo potrebe, a imao sam *force* i želje za daljnjim radom.

VMĆ: Kad se sjetite nekih studenata koji su poslije postali poznati, kojima ste pomogli upravo u tom oblikovanju i produbljanju glazbenog znanja, u otkriću glazbenoga svijeta, zanimljivo bi bilo znati zaboravljaju li studenti svoje bivše profesore? Posjećuju li Vas?

ET: Najbolji moji studenti bili su Miljenko Grgić, Nikola Buble, Mirko Krstičević, Meri Cetinić, Helena Papić, Darko Matičević... ma ima ih milijun... Kasnije smo postali prijatelji, to nije bio samo odnos profesor – učenik, zaista smo postali prijatelji. Grgić mi je govorio da nije bilo mene, on nikada ne bi studirao muziku. A kad sam mu iz muzičke teorije dao ocjenu vrlo dobar, mogao je nakon Pedagoške akademije u Splitu nastaviti studij na Muzičkoj akademiji u Sarajevu.

VT: Ja bih samo nešto dodala! Svuda gdje smo bili, u Kaštelima na koncertima klapa, u Metkoviću ili u Opuzenu samo slušate: »Profesore, kako ste? Najbolji profesor! Najdraži profesor!«

VMĆ: Na tadašnjoj Pedagoškoj akademiji bilo vas je malo i pokrivali ste gotovo sve glazbene predmete?¹

ET: U početku su stručne glazbene kolegije držala samo dva stalna nastavnika: Mira Šibenik i Josip Mirošević. Ubrzo smo stigli Josip Veršić i ja. Rasporedili smo sve kolegije s tim da je Mirošević dao meni sve ono što je bilo »zaguljeno«. Predavao sam brojne kolegije: Teoriju muzike, Skupno muziciranje, Stvaranje melodije, Sviranje partitura, Priređivanje za ansamble... a možda i još koji predmet. Više se i ne sjećam. To nije bilo lako. Počeo sam se gubiti u tako velikom i raznolikom sadržaju. Kad su dvogodišnji studiji postali četverogodišnji, broj nastavnog osoblja znatno se povećao. Na fakultet je došla Mirjana Škunca, potom Vedrana Milin Ćurin, Nikola Buble, Mirjana Sirišćević i Zdravka Lovričević.

VMĆ: Uz kolegij Sviranje partitura imali ste i kolegije na Studiju predškolskog odgoja i Studiju razredne nastave?

ET: Tad je uistinu postalo malo previše. Programi ovih studija bili su jako zahtjevni. Očekivalo se da diplomant treba naučiti pjevati točno i interpretativno izražajno veći broj pjesama za djecu, naučiti uz to svirati te pjesme na melodici, eventualno s akordnom pratnjom. Podrazumijevalo se da treba znati teoriju glazbe, čitati note, harmoniju i znati glazbene oblike. Uz to, trebao je metodički svladati sveukupni program i biti spreman praktično ga realizirati. Sjećam se dana kad sam doslovce letio iz Akademije u školu ili vrtić gdje su studenti imali svoju praktičnu nastavu. S obzirom na veliki broj studenata, bilo je iznimno naporno sve to pratiti. Mislim da mi je to bio najteži dio profesorskog posla. Uz još jednu napomenu – svi studenti nisu bili glazbeno sposobni pa me uistinu žalostilo kad bih vidio da me student ne može pratiti, a kamoli svladati gradivo kako treba. S obzirom na nespojivost zahtjeva i realizacije, nije moglo biti ni motivacije. Onda bi se profesor prepustio letargiji i to mu postane nezanimljivo. Ne znam kakva je situacija sada. Mi smo tada imali prijamne ispite pri čemu je ispit sluha bio eliminacijski dio. Zbog toga ipak nismo imali drastične slučajeve, odnosno studente koji nikako ne bi mogli pratiti glazbene predmete.

VMĆ: Kako ste dočekali odlazak u mirovinu, jeste li dobili sat?

ET: Jesam. Dobio sam sliku kolege Jakelića, visi tu na zidu, i sat. Nije mi poklon dao Jakelić, nego Akademija kad je Živko Bjelanović bio dekan.

VMĆ: Danas kad čovjek ode u mirovinu nitko ga i ne pozdravi, a onda je bilo drugačije, humanije, svečanije.

---

1 Viša pedagoška škola u Splitu osnovana je 1945. godine. Bila je to prva visokoškolska ustanova u Hrvatskoj. Njezino osnivanje predstavlja začetak višeg školstva u Dalmaciji. Početkom ljetnog semestra 1957./58. godine otvorena je studijska grupa za muzički odgoj. Školske godine 1961/62. Viša pedagoška škola se pretvorila u Pedagošku akademiju.

ET: A i sami se odnosi razvodne. Više nema onih kontakata između profesora i studenata kao nekada. Nekada je to bilo društvanje, simpatično, prisno, a danas više nitko ne zna ni kako se tko zove, ni tko je tko.

VT: Mogu spomenuti s tim u vezi, jako lijepo sjećanje, našeg dragog Perkovića. Umro je, eto. Pokoj mu duši! Glumac, intendant HNK-a. Nakon što sam otišla u mirovinu, poklonio je nekolicini nas onaj nezaboravni koncert s Placidom Domingom, bila je to senzacija u Splitu, kad je cijela Riva bila puna. Koncert je snimljen, kasnije smo dobili i snimke. Osim toga, svake godine za Božić, Novu godinu i u sličnim prigodama darovao bi nam jedan paketić: bakalar, piće, sitnicu... Uglavnom, sjetio bi nas se uvijek. Lijepo! Poslije njega, nitko.

FESTIVAL DALMATINSKIH KLAPA U OMIŠU

VMĆ: A sad ćemo započeti razgovor o jednom području koje još nismo dotakli, a to su klape i Festival klapa u Omišu. Vi ste od djetinjstva u doticaju s pjevačima, s klapama. Sjećate li se kad Vam se prva klapa obratila za pomoć?

ET: Ta se grupa pjevača tada, a bilo je to davno, nije zvala klapa, nego pjevačko društvo. Kad sam bio u gimnaziji, ja i još tri prijatelja iz razreda, za vrijeme popodnevnih smjene, otišli bismo iza škole u neku kaletu u Getu i ondje zapjevali za svoj gušt, bez da itko sluša. Sjećam se iz tih dana Darka Mardešića koji je bio tajnik u bolnici. On je bio bariton, bio je Višanin. Govorilo se tada da nema baritona, da ih je teško naći, a ja kažem: »Kako nema, samo treba znati pjevati baritona.« I onda bismo nas četvorica – prvi i drugi tenor, bariton i bas, ja sam bio bas, zapjevali par poznatih splitskih pjesama... Guštali smo u akordima. I tako, bio je to početak mojega »klapskog« pjevanja.

VMĆ: Ja Vas nisam nikad čula kako pjevate!?

VT: Uvijek u falsetu!

ET: Ja nisam puno pjevao jer nisam imao lijep glas. Svi su bili bolji od mene.

VMĆ: Kad su se pojavile organizirane klape? Kako je došlo do osnivanja Festivala u Omišu?

ET: Kada smo 1968. godine došli u Split, odmah mi je Ljubo Stipišić napisao jedno »ljubavno« pismo. Pitao me hoću li prihvatiti suradnju s njim. A ja pristajem: »Dobro, hoću!« Još dok sam bio u Mostaru, dobio sam od prijatelja koji je pjevao u Stipišićevoj klapi Jeka Jadrana pismo s molbom da im za jednu pjesmu, ne znam koja je bila, zaboravio sam naslov, napravim aranžman. Aranžirao sam pjesmu i poslao im. A oni su pjevali u stilu Frane Tralića, svi su imali lijepe glasove i pjevali uz harmonike, tamburice... Onda je to bila moderno. A ja sam napravio malo »dalmatinskiju« obradu, bila im je čudna, i njima i Ljubi. Ali, unatoč tomu, Ljubo me je ubrzo pozvao u žiri Festivala u Omišu, bio je to drugi ili treći festival, nisam siguran.

Slika 3: Eduard Tudor i klapa »Filip Dević« 1977. godine.

VMĆ: I tako ste postali član žirija, do kada?

ET: Godine 1975. Silvije Bombardelli vodio je Festival, umjetnički dio i onaj komponirani, danas »nove skladbe«, koji je uveo Stipišić. Bombardelli je, međutim, uvijek bio protiv komponiranog dijela Festivala, tako da je u jednom trenutku otišao, a ja sam preuzeo vođenje i ostao sve do 1990. godine. Bilo je to dosta godina. Bilo je puno lijepih trenutaka i onih ružnijih, kao svugdje. Brojna putovanja od Dubrovnika do Škofje Loke u Sloveniji. Sjećam se, najprije smo išli jednom starom škodom...

VMĆ: Vi i Šaškor?

ET: Ne, nije Šaškor, nego Baučić iz Omiša. To su bili dugi kilometri. Baučić je bio snimatelj i vozač. Jednu epizodu dobro pamtim, vraćali smo se s puta i kad smo prošli Makarsku, došli gore iznad Omiša. Iznenada on zaustavi auto i kaže: »Ne mogu više. Umorio sam se. Dosta mi je svega! Ajde, ti preuzmi, pa vozi!« A ja govorim: »Kako ću ja voziti! Nisam nikad vozio Škodu nego samo fiću.« Ali ipak sjednem za volan i nekako se spustim do Omiša, sa strahom, ali ipak sretno stignemo.

VMĆ: Godine 1975. postali ste ravnatelj Večeri novih skladbi. Jeste li vodili cijeli Festival? Kakvo je bilo to razdoblje?

ET: Klape su pomalo gubile na kvaliteti. Bilo ih je sve manje, otpadale su, gubile volju, gubile pjevače. Tako da je Festival spao na desetak klapa.

VMĆ: Kad mislite da je Festival gubio na kvaliteti?

ET: Do rata, negdje do devedesetih. U ono vrijeme, u jedno dvije-tri godine, klape je trebalo moliti da pjevaju na Festivalu.

VMĆ: Što mislite, zašto se to dogodilo?

ET: Ne znam. Ali najedanput, poslije desetak godina, dogodio se preokret. Od nula klapa do četiri stotine danas. Je li to politička situacija?

VMĆ: To je bilo poslije '91.

VB: Iz iskustva mogu reći da se to dogodilo krajem devedesetih. Najednom su pjevači iz svih zborova počeli pjevati u klapama i u par godina, oko 2002., 2003. u Splitu su nestali brojni zborovi, a pjevači su se sve više okupljali u klapama.

VMĆ: Od osamdesetih godina sam bila u žiriju Festivala.

ET: Vedrana, sjećate li se kako smo surađivali u žiriju? Ja sam bio, tobože glavni, određivao sam što će se pjevati. Ali smo svi sudjelovali u dogovorima. Iza toga bismo otišli u neku konobu, fino sjedili i guštali.

VMĆ: To je bilo prekrasno vrijeme. Svi smo se međusobno uvažavali. Nije bilo osobe koja bi rekla: »Mora biti ovako i nikako drugačije«. Svi smo se stalno preispitivali, a ja sam u to vrijeme bila učenik, išla sam na Vaše probe, gledati, slušati, a Vi ste pomagali u svemu i svakome, što god je gdje trebalo. A bili ste ravnatelj Festivala.

ET: Ja sam vodio jedno pedeset klapa.

VMĆ: I tu i tamo bi Vas potpisali.

ET: Pisao sam i aranžmane... A šta sve nisam radio!

VMĆ: I audicije su bile javne. Putovali bismo svi zajedno, živjeli zajedno par dana preko vikenda: naši razgovori u kojima smo razmjenjivali mišljenja, planirali, postavljali neke nove ciljeve, otvarali nove putove, i naravno, uz to lijepo jeli i pili.

ET: Ma, odlično je bilo.

VT: Meni je to najljepši dio života! Nisam mogla ići na samom početku jer sam morala svirati na Splitskom ljetu. Ali kad sam otišla u mirovinu, onda sam s Edijem išla redovito. Oduvijek sam voljela klape, počelo je još u Mostaru.

VMĆ: Donedavno smo putovali na audicije izvan Splita, u Blato na Korčuli, na Brač... I Papandopulo je jednu godinu bio u žiriju Festivala.

VT: Dulje je bio.

ET: Ja sam ga obično vodio. I tako jednom, poslije natjecateljske večeri, kažem mu: »Maestro, idemo sad na večeru u Ruskamen ili u Brzet.« »A! Nećemo, Edi. Budu nas kamenom! Neko će nas kamenom!«, on se, naime, plašio da će nam

se neka nezadovoljna klapa na taj način osvetiti. Otišli bismo zato nas dvojica u Mali Pariz i tamo večerali.

VMĆ: Sjećate li se kad su gostovali naši iseljenici iz Seattlea sa svojom klapom? Bilo je nezaboravno, domoljubna euforija, svi su pjevali. Nastavilo se i poslije koncerta, Coce, prvi tenor bi započeo, pa bi prihvatio drugi tenor iz Ošjaka, pa ostali...

ET: I bilo je poštivanja među klapama. Nitko nikoga nije prekidao u pjesmi, svi su se uvažavali.

VMĆ: One godine kad su došli sponzori koji bi nakon natjecateljske večeri uzeli svak po koju klapu i odveli u svoj restoran, tada se i onaj društveni dio, koji je bio vrlo jak i vrlo važan postupno počeo gubiti; počela se stvarati jedna druga atmosfera.

ET: Tako je, poslije se polako i to razvodnilo.

VT: Mene nešto strašno boli. Ne mora se to čuti i zapisati, ali ipak ću kazati. Jednu je večer Edi došao iz Omiša s natjecanja, rekao: »Skoro su me ubili!« Najprije su ga htjeli podmititi pa kad nije pristao, izbila je svađa. To nas je oboje najviše povrijedilo. Toliko je klapa vodio, nije nikada pitao novce, nikad ništa, a oni tako. Ma, šta ću govoriti!

VB: Klapski svijet prostor je djelovanja velikog broja amatera i, nažalost, nepromišljenih riječi, nagovaranja i uvjeravanja. Od kada me je Miljenko Grgić angažirao da sudjelujem u žiriju za procjenu novih skladbi, od tada se sjećam Vas za klavirom, Vašega prosviravanja partitura i odgonetavanja što su autori napisali u raznim rukopisima! U to sam vrijeme radio notna izdanja novih skladbi za Omiš i na sličan način »krčio« put u tim partiturama. Meni je ostalo nepoznato uolikoj ste mjeri Vi bili uključeni u popravke i poboljšanja svih tih pjesama.

VT: U velikoj mjeri, naravno, ali opet ću naglasiti da od toga nikad nije imao materijalne koristi, nije primao tantijeme.

ET: Nisam se prijavio.

VT: Mnogi su ga nagovarali, i pokojni Pero Gotovac, i Mijo i Vlade iz Omiša, ali Edi, evo ni dandanas ne prima ništa. Toliki je »materijalist« bio u radu s klapama i uopće u životu. Jedina je iznimka bila kad mu je prije rata došao dopis iz Beograda da pošalje svoj devizni račun za isplatu tantijema. Nije bila loša ta godišnja svota. Pogotovo gore u nordijskim zemljama, naši ljudi su to puno kupovali. Ali unatoč tomu, nikad nije poslao broj deviznog računa. Bilo je to prije rata, ne znam kako je danas. Poslije nas nisu kontaktirali, a Edija nije bilo briga. Njegova je suradnja i potpora klapama bila uvijek iz čiste ljubavi, s puno entuzijazma i dobrih nastojanja, kao što je bilo i u svemu čime se bavio u životu.

Dobio je osobnu nagradu Grada Omiša 2008. godine i Bavčevićevu skulpturu grada Omiša u znak zahvalnosti.

VMĆ, VB: Dragi profesore Tudor, mi bismo ovdje završili ovaj naš razgovor. Namjeravamo mu još dodati nekoliko priloga. O važnosti i doprinosu koje ste dali Festivalu klapa u Omišu možda najbolje govori Pero Gotovac u pismu koje je uputio Festivalu povodom Vaše autorske večeri. Osim toga, zamolili smo Vašu djecu, Roberta, Lidiju i Anu da nam napišu par rečenica o djetinjstvu i odrastanju u jednoj pravoj glazbeničkoj obitelji, koliko je ta činjenica utjecala na njihov profesionalni izbor, ljubav prema glazbi i umjetnosti općenito. Ljubazno su se odazvali našoj molbi; njihova pisma citirat ćemo u cijelosti.

Hvala Vama i gospođi Veri na strpljenju, energiji i vremenu koje ste nam posvetili; dali ste nam doista sjajan, sadržajan prilog za časopis. Hvala Vam još jednom, uz najbolje želje.

PRILOZI

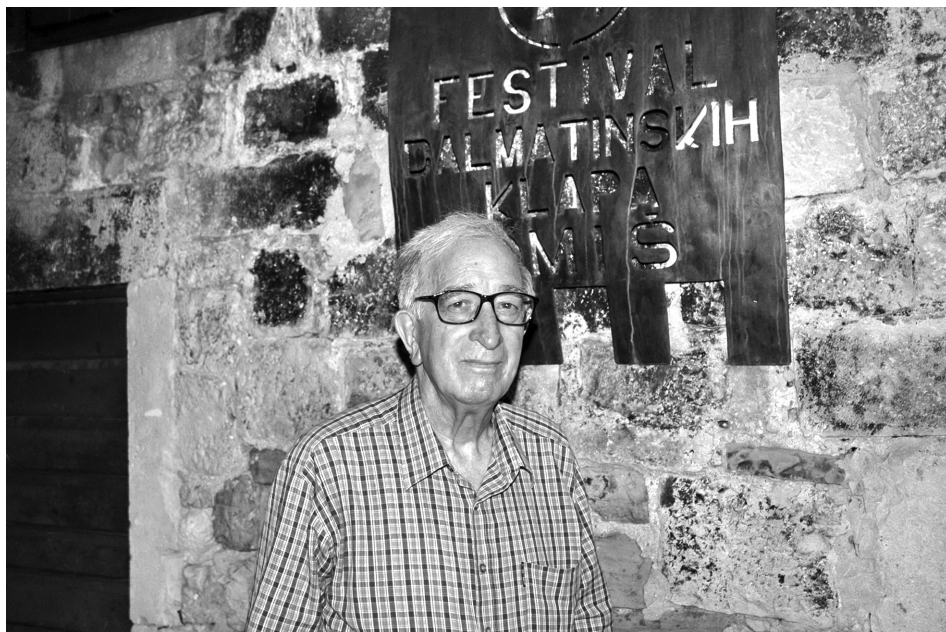

TELEGRAM PERE GOTOVCA UPUĆEN EDUARDU TUDORU POVODOM AUTORSKE VEČERI 24. SRPNJA 2008. GODINE NA 42. FESTIVALU DALMATINSKIH KLAPA U OMIŠU

»Cijenjeni profesore, dobar duh Vašeg dugogodišnjeg samozatajnog prisustva na Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu večeras je nazočan. Vaša umjetnička ruka koja je bezbroj puta znala ukazivati na ispravne putove kojima treba kreirati Omiška glazbena manifestacija neka večeras primi skroman stisak ruke kao čestitku za sve što ste učinili i činite za klapsku pjesmu kao nezaobilaznu kariku u lancu hrvatske mediteranske glazbene kulture.«

Slika 4: Eduard Tudor u Omišu 11. srpnja 2008. (Autor fotografije: Vlade Zemunik).

Slika 5: Obitelj Tudor 1975. godine.

ROBERT TUDOR

Draga Vedrana,

Nadam se da će se moje sestre uskoro javiti sa svojim osvrtom na tatu i njegov utjecaj na njih i njihov glazbeni život.

Što se mene tiče, ja tatu doživljam prvenstveno kao oca, prijatelja s kojim sam mogao kao dijete i kasnije kao odrasla osoba razgovarati o bilo kojim temama. Vidio sam ga kao nekomplikiranog i vrlo brižnog čovjeka kojemu je obitelj uvijek na prvom mjestu. Kao pedagog i glazbenik uvijek je bio u poslu, nekada doslovno od jutra pa do mraka,

međutim, uvijek je pronalazio dovoljno vremena za sestre i mene.

Moj odnos s tatom nikada nije bio strogo određen kao odnos oca i sina. Sjećam se kako sam ga kao mali znao i naljutiti, ali kazne koje sam dobivao bile su vrlo blage i kratke. Nikad nije bio opasan tata.

Kao glazbenici po profesiji moja majka i otac su me htjeli uputiti u glazbeni život, ali nikada me nisu tjerali da se ozbiljno prihvatim glazbe. Završio sam par razreda niže glazbene škole, smjer klavira, ali kao dijete nisam vidio sebe u tom svjetlu. Mene je tehnika mnogo više zanimala i svoj sam profesionalni život posvetio tom putu. Međutim, moram priznati da me je tata u ranim danima upoznao s klapskim pjevanjem. Čak sam kao dijete uživao u klapskim harmonijama. S vremenom i više jer sam uvijek bio u nekakvom kontaktu s klapama. Ili su klape dolazile kod nas doma na probe, ili bi me tata često vodio na klapske probe. Kasnije sam postao član klape Brodosplit i nekoliko puta nastupao na Omiškom festivalu dalmatinskih klapa. Tu ljubav prema dalmatinskoj pjesmi ponio sam na daleki Novi Zeland gdje sam s par ostalih klapskih entuzijasta, uglavnom došljaka iz Splita, sudjelovao u osnivanju prve klape na Novom Zelandu 1994. godine. Zvali smo se klapa »Dalmatina« i djelovali smo cijeli niz godina. Uglavnom smo nastupali u Novom Zelandu i Australiji. Klapa Dalmatina 2008. godine nastupila je kao gost na Omiškom festivalu dalmatinskih klapa.

Nadam se da će nešto od ovog mojega teksta možda pomoći u Vašem projektu. Ako imate još koje pitanje, slobodno mi se javite.

Lijepi pozdrav,
Robert Tudor

LIDIJA I ANA TUDOR

Draga profesorice Vedrana,

Velika Vam hvala na Vašem angažmanu. Oduševljeni smo onim što ste o ocu već napisali. Vrlo je zanimljivo, informativno, profesionalno i lijepo. Mi djeca, mnogih pojedinosti o njegovom radu nismo bili ni svjesni, dok ih nismo pročitali u Vašem članku. Zato on za nas ima veliku vrijednost i jako se radujemo sljedećem prilogu u Bašćinskim glasima.

Naši roditelji bili su izvor inspiracije i, naravno, imali veliki utjecaj na moj i Anin muzički razvoj i životni put. Naša sjećanja su mnoga i dolaze uglavnom iz naše, dječje i mladenačke perspektive, tako da nismo sigurne koliko te osobne uspomene mogu biti zanimljive u takvom članku, ali ćemo Vam neke od njih sa zadovoljstvom ispričati, a konačnu odluku prepuštamo Vašoj majstorskoj ruci.

Već od rođenja (a i prije) muzika je bila prirodan i sastavan dio našeg života, direktno povezan s našim roditeljima. Muzika u kući, redovito prisustvovanje kazališnim predstavama i probama opera, baleta i koncerata, upoznavanje kazališnog života, ne samo iz publike nego i iza pozornice, bili su izvor velikog zadovoljstva i utjecali su na rađanje neugasive ljubavi prema muzici i umjetnosti od vrlo rane dobi. Meni je osobno to iskustvo postalo još intenzivnije i značajnije kad sam dobila svoj »prvi posao«, ulogu sina u *Madame Butterfly* u dobi od nepune četiri godine. To sam toliko voljela da su mi skoro svi detalji s proba i predstava ostali u pamćenju, od priprema u kući, vunениh čarapica koje mi je mama isplela u japanskom stilu, da mi ne bude hladno na pozornici, presvlačenja i šminkanja u kazališnoj garderobi, razgovora s pjevačima i radnicima, do klanjanja pred plješćućom publikom, cvijeća i bombonijera. Čak sam i kosu pristala žrtvovati, ošišala sam je na kratko za ulogu dječaka, a operu sam mogla cijelu otpjevati od početka do kraja, instrumentalni i vokalni dio. Najveći trijumf bi bio kad bih se kasno uvečer vratila kući s roditeljima, u punoj teatarskoj šminki, ravnopravno »s posla« jer otac je dirigirao, mama svirala, a ja sam glumila, dok su moj stariji brat i sestra morali biti u krevetu. Tada sam odlučila postati operna pjevačica. Srećom sam se poslije predomislila jer sada bih mogla dobiti jedino ulogu lošeg tenora... Mama uvijek kaže da je peče savjest jer mi je od plaće koju sam dobila namjeravala kupiti zlatnu narukvicu, ali smo je u međuvremenu pojeli, no meni to nije bilo važno ni tada, ni poslije.

To je bilo i vrijeme teškoća vezanih uz izvedbu Papandopulove *Muke*, početkom sedamdesetih godina. Borba da se *Muka* izvede ocu je dala reputaciju politički nepodobne osobe, a time i egzistencijalnu neizvjesnost i napetost koju mi djeca nismo razumjeli, ali smo osjećali, pogotovo kad su mu stres i veliki rad počeli narušavati zdravlje.

Moja najljepša sjećanja na muzičku naobrazbu vezana su uz roditelje, pogotovo oca. Od njege sam dobila prvu poduku u sviranju klavira, jer dok su Robert i

Ana već išli u školu i u muzičku školu, ja sam još bila kući, željna znanja. Iako sam poslije u muzičkoj školi mnogo naučila, tamo je uvijek bio prisutan element stresa i straha, dok je učenje uz oca bilo čista radost. Često sam mislila kako je šteta da otac ne može biti domaćica, da ga možemo imati samo za sebe cijelo vrijeme. Naravno, onda bi i mama morala biti domaćica. Mama bi me učila pjevati pjesme velikih kompozitora iz dječje zbirke koju smo imali, dok bi me otac pratio na klaviru. U školsko je doba na moju inicijativu sa mnom često vježbao solfeggio i onda bi se slušne vježbe pretvorile u pravu akrobaciju, na obostranu zabavu. Mislim da njemu mogu zahvaliti dobar sluh.

Kućno zajedničko muziciranje uglavnom se sastojalo od klavira i violine. Ponekad bi se pridružila i mama, ali rjeđe, jer netko je morao i kuhati. Ana i ja smo jako puno zajedno svirale i u organizaciji Muzičke omladine imale mnogobrojne recitale, a gostovale smo i u Njemačkoj. Zahtjevnije je komade s Anom u kući svirao otac. Uvijek me fascinirala njegova lakoća sviranja s lista, o kojoj ste i Vi pisali, a Anu vjerojatno manje, jer je i ona naslijedila isti dar. Svi violinski koncerti i sonate pod njegovim su prstima zvučali već pri prvom izvođenju kao da ih je mjesecima vježbao.

Gledajući unazad, kao što sam se divila očevom muzičkom talentu, sad se jednako divim majčinim mnogim talentima. Njoj nije bilo teško svirati na koncertu, a kao prvi čelo imala je zahtjevne dionice. Nakon koncerta bi pozvala gostujućeg dirigenta ili solista, koji su bili prijatelji iz studentskih dana, na večeru koju bi prije koncerta pripremila, kompletno s predjelom i desertom, bez ičije pomoći, nakon što je namirila potrebe troje neposlušne djece. Onda je još sve zabavljala do kasno u noć. Tako smo mogli biti svjedoci lijepih druženja svojih roditelja s mnogim muzičarima i zanimljivim ljudima te slušati njihove razgovore. Posebno nam je bio drag Boris Papandopulo koji bi često došao s kćeri ili sa suprugom i s velikom dogom koja bi u našem malom stanu pojela rekordnu količinu hrane, veću nego naš zajednički ručak, iz najveće teće koju smo imali, u manje od deset sekundi.

Anine i moje uspomene uglavnom su povezane uz Split i događaje vezane uz glazbeni život grada. U Omiš smo išle rijetko, tako da smo klapske pjesme više slušale na klaviru nego uživo, dok je Robert s roditeljima tamo često odlazio, a kasnije se i sam pridružio klapama. On će Vam o tome vjerojatno moći više kazati.

U djetinjstvu, a pogotovo kasnije, za vrijeme studija, očevo veliko znanje i savjeti bili su od neizmjerene vrijednosti. Mogla sam uvijek biti sigurna da ću na svako svoje pitanje dobiti odgovor, a znao bi se razviti i zanimljiv razgovor, često pun duhovitih iskrica. Bilo je i smiješnih situacija. Sjećam se da bi otac, slušajući neki polagani stavak, vjerojatno Beethovenov, u zanosu uzviknuo: »Ovo je najljepši drugi stavak ikad napisan!« Onda bismo ga podsjetili da je to isto rekao par tjedana prije za jedan drugi »drugi« stavak.

Kad smo najprije Ana, poslije ja, i konačno Robert odlučili otići u inozemstvo,

roditelji su nas nesebično podupirali u našim odlukama. Tome je pridonio i strah od rata: Ana je otišla prije, ja pred sam početak, a Robert nakon nekoliko godina borbe. Sjećam se da mi je otac, kad su me ispraćali, dao zadnju ušteđevinu koja im je tada bila ostala, šest stotina njemačkih maraka i rekao da uvijek znam gdje mi je kuća, ali ako mogu, da se pokušam ne vratiti. Mislim da im je najveće olakšanje bilo kad su ispratili Roberta, nakon što godinama rata iz dana u dan nisu znali hoće li se živ vratiti kući.

Kad smo se nakon nekoliko godina prvi put uspjele vratiti, Ana s dvogodišnjim Matteom, a ja sa tromjesečnim Philipom, sjećam se da je mama rekla kako je ocu prije ponovnog susreta morala dati tabletu za smirenje jer se bojala da mu srce neće izdržati toliko uzbuđenje. Ono je izdržalo, hvala Bogu još uvijek kucka i nadamo se da će još dugo kucati.

Mama nam je u međuvremenu rekla da bi Vam trebalo više podataka o Ani i meni, pa smo mislile da je najjednostavnije da Vam u dodatku pošaljemo svoje biografije. One su na engleskom, napisane za potrebe škole u kojoj radimo. Nadamo se da Vam mogu poslužiti. Ako je potreban prijevod ili imate bilo kakvih pitanja, svakako nam javite.

Mislim da ste u razgovorima i pismima do sada već toliko saznali o našoj obitelji da Vas možemo svrstati među užu rodbinu. Nama je to jako drago, a nadamo se da Vama neće biti previše naporno.

Puno pozdrava,
Lidija i Ana

ŽIVOTOPISI

LIDIJA

Lidija Tudor was born in Split, Croatia, into a musical family. She started her piano and music education at the Josip Hatze Primary and High School of Music in Split and then continued at the University of Split, graduating with the highest marks. Her piano teachers were Olga Račić and Ranka Cuzzi. She was awarded the Nuffic scholarship to further her studies in the Netherlands, where she studied at the Utrechts Conservatorium with Alexander Warenberg. She took part in piano masterclasses with E. Timakin and did a piano teaching course with S. Gadziev.

Lidija won several prizes and awards. At the Croatian Competition for Students of Music she won the second prize in piano solo category in 1982, the first prize in piano duo category in 1984 and the second prize at the Yugoslav Competition for Students of Music in piano duo category in 1984. In 1990, she won The Best Student of the Year Award from the University of Split, Croatia, Faculty of Music.

She has performed as a soloist, accompanist and chamber musician. With her sister, a violinist, she formed a duo from an early age and they gave a series of very successful concerts in Croatia and in Germany.

Before moving to the Netherlands she was an accompanist with the Croatian National Ballet Theatre School in Split. She was also a piano, solfege and music theory teacher at the Imotski School of Music, Croatia.

Teaching has always been Lidija's great love. She has worked as the peripatetic piano and theory teacher at The British School in The Netherlands for many years. She has taught a large number of students of various levels, helping them to achieve excellent results. Some of her students won prizes at the Princess Christina Competition and many of them pursued their further study and career in music.

ANA

A Croatian violinist, Ana Tudor comes from a family of musicians. Her father was a conductor, mother a cellist, brother a singer and sister a pianist. She began to play the violin at the age of six at the Josip Hatze Primary and High School of Music in Split. At the age of sixteen she became the youngest student of the Music Academy of Zagreb where she graduated with the highest mark in the class of the prominent Russian teacher Tamara Smirnova.

During her study years, besides having a part time job in the Ballet and Opera Symphony Orchestra of Split, she also performed as a soloist in numerous concerts in her home country and abroad.

She took part in masterclasses with Grigory Zhislin in Istria and Roland Vamos in Switzerland, where she was regularly chosen to perform at the final concerts, recorded by television and radio stations.

Just after her graduation she was selected by an international jury as a member of the "Orchestra de Jeneus de la Mediterranee" in Southern France, conducted by Michael Tabachnik.

Her education was further rounded off in The Netherlands where she studied at the Royal Conservatory in The Hague with Davina van Wely and received her postgraduate degree. Since then she has played as a soloist and participated in various chamber music ensembles and in several Dutch orchestras such as Residentie Orchestra, Radio Chamber, Radio Philharmonics, Radio Symphony Orchestra, The Brabants Orchestra, the Netherlands Ballet Orchestra, the Netherlands Philharmonic Orchestra, Orchestra of the

East and the Northern Holland Symphony Orchestra.

In 2000, her piano trio won two first prizes and two gold medals for the best performance in Classical and Contemporary music categories at the "World Championship of the Performing Arts" in Hollywood, which was broadcasted live from

the Wiltshire Theatre in Los Angeles. The trio has successfully toured in Europe as well.

Her teaching talent was already noticed in her early teen years by her first violin teacher who encouraged her to assist him on several occasions. She is passionate about teaching and believes that students should be encouraged to learn various music styles and to express their individual musical interests. Her aim is to give every student the tools they need to one day become an independent musician.

SUMMARY

A TALK WITH THE CROATIAN MUSICIAN EDUARD TUDOR

Eduard Tudor, music teacher, conductor and composer, was born in Split in 1933. After completing classical-languages secondary school in Split, he obtains a diploma in double bass from the secondary music school in Zagreb, after which he graduated in Music Theory at the Zagreb Music Academy (1962). He obtained the first degree in conducting at the Music Academy in Sarajevo. While still a student, he worked as a music teacher and performer on double bass. From 1962 to 1968, he was a teacher in Mostar where he lectured music theory subjects. He also conducted the secondary Music school orchestra and the City Symphony Orchestra. He also composed theatre (incidental) music for the National Theatre in Mostar, worked as a music critic in the newspaper *Sloboda* and directed the mixed choir “Abrašević”. Since 1968, he continued his career in Split as a choir director, piano accompanist and opera conductor of the Croatian National Theatre. In 1969, he founded the Chamber orchestra and successfully promoted works of Croatian authors in the country and abroad (Switzerland). He also engaged in bringing to light Boris Papandopulo’s compositions *Hrvatska misa* (Croatian Mass) and *Muka Gospodina našega Isukrsta* (Passio Domini nostri Jesu Christi). Since 1968, he was engaged as an associate at the Music Department of the Teacher Training College, to continue as a lecturer in 1980, while, since 1997, he was holding courses in Music Theory, Composing Melody, Arrangement, Musical Education and teaching methods and Playing from scores, at the Arts Academy in Split. He was the artistic director of the Festival of Dalmatian *Klapa* in Omiš from 1975 to 1990, and a member of the jury until 2009. Since he returned to Split he was actively engaged in work with various *klapa* groups (traditional *a cappella* multipart singing of Dalmatia). He arranged numerous original Dalmatian folk songs and published them in various relevant collections. He wrote a series of reviews and articles on folklore subject. He is also an associate and a member of the editorial board of the *Zbornika dalmatinskih klapskih pjesama I. and II.* (Collection of Dalmatian *klapa* songs, volumes 1 and 2). In 1996, he was awarded the Order of Danica Hrvatska with the face of Marko Marulić.

ISSN 1330-1128 (Tisak) • ISSN 2584-4059 (Online)

UDK: 78+39(497.58) • CODEN: BAGLEC

BAŠĆINSKI

JUŽNOHRVATSKI ETNOMUZIKOLOŠKI GODIŠNJAK • ETHNOMUSICOLOGICAL YEARBOOK OF SOUTHERN CROATIA

GLASI

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK – EDITOR-IN-CHIEF

• MIRJANA SIRIŠČEVIĆ

• GOST UREDNIK – GUEST EDITOR

• VITO BALIĆ

• KNJIGA 14

• SPLIT

• 2019.

ADRESE AUTORA

Izv. prof. dr. sc. Vedrana Milin Ćurin, Umjetnička akademija u Splitu, Fausta Vrančića 19, 21000 Split, Hrvatska, vedranamilincurin@gmail.com

Dr. sc. Sara Dodig Baučić, asistent, Umjetnička akademija u Splitu, Fausta Vrančića 19, 21000 Split, Hrvatska, saradodig@gmail.com

Dr. sc. Marina Bazina, viši asistent, Sveučilište u Mostaru, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Studij glazbene umjetnosti, Matice hrvatske b. b., Mostar, Bosna i Hercegovina, marinna.bazina@gmail.com

Andro Čalo, Franjevačka klasična gimnazija u Sinju, Ulica Franjevačke klasične gimnazije 22, 21230 Sinj, Hrvatska, andro.calo27@gmail.com

Anamarija Tadin, stručni suradnik, Umjetnička akademija u Splitu, Fausta Vrančića 19, 21000 Split, Hrvatska, amtadin@gmail.com

Josip Dragnić, Udruga MAG, Vukovarska 110, 21000 Split, Hrvatska, udrugamag@gmail.com, www.magfestivalsplit.com

Izv. prof. dr. sc. Davorica Radica, Umjetnička akademija u Splitu, Fausta Vrančića 19, 21000 Split, Hrvatska, radicad@umas.hr

Marija Bešlić, Kaštel Kambelovac, Hrvatska

Izv. prof. Blaženko Juračić, Umjetnička akademija u Splitu, Fausta Vrančića 19, 21000 Split, Hrvatska, blaz.juracic@gmail.com